

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Učje „Kmeti izkovega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Uredništvo: Koroska cesta št. 3, Rekopel se na vratah. Upravičeno sprejema naročila, inserate in reklamacije. Cena inseratov po dogovoru. Za vsak kratke oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije so pošiljane prosto. — Telefon št. 220.

36. številka

Maribor, dne 8. septembra 1921.

55. letnik.

Veličastno zborovanje naše stranke v Mariboru 28. avg. Shoda se je udeležilo 3.000 ljudi.

Cerkvena slovesnost.

Slavnost je bila združena tudi z božjo službo za zborovalce. V baziliki Matere Milosti je ob 8. uri narodni poslanec in profesor dr. Hohnjec imel pridigo.

Začetek zborovanja.

Člani izvršnega odbora naše stranke in načelnik mariborskega okrajnega zastopa dr. Leskovar je s pristnim pozdravom otvoril veličastno zborovanje. Za predsednika zborovanja je bil izvoljen poslanec Pišek.

Dr. Korošec govori.

Med ploskanjem in živio-klici nastopi načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec. V početku se je spomnil govornik smrti prvega kralja Jugoslavije Petra I. in je zaklical trikrat: „Slava!“ Zborovalci so stoji poslušali te besede in sledili dr. Korošcu v slava klici. Nato je dr. Korošec v enournem govoru, ki je bil mestoma ukinjen po dolgotrajnem odobravanju in ploskanju, govoril o notranjem in zunanem položaju naše države. Govoril je živo, prepričevalno. Opisal nam je skrajno slabo gospodarstvo sedanje vlade in nesrečno notranjo in zunanjo politiko, ki jo nganjajo stranke, ki sedijo v Beogradu v vladi. Povedal nam je, da je naša krščanska ljudska stranka izdelala velik načrt, po katerem bodo naša slovenska in hrvaška ljudska stranka skupno z enakomislečimi brati v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji, napravile močno medsebojno zvezo, katere glavni cilj bo, da strmoglavijo sedanjo demokrasko-samosvojno-radikalno-muslimansko vlado. Sedanja vlada je grobokop Jugoslavije! Ker ne zna gospodariti, ampak samo razmetavati milijone davčnega denarja, podpira samo velike bogataše, dela vedno draginjo, širi nezadovoljstvo, ropa osebno svobodo, goji militarizem ter sovraštvo pri sosednjih državah. O socialno demokraski stranki je izjavil, da jo vlada boža in podpira na vse mogoče načine. Tega božanja in podpora so pa deležni samo voditelji socialno demokrasko stranke, dočim pa ubogo delavstvo vedno bolj trpi. Končno je pozval vse pristaje naše stranke, naj bodo koherenčni, pogumni in odločni.

Drugi govorniki.

Dr. Verstovšek je govoril o tisku, to je o časopisju. Profesor Veseljnik je razpravljal o davčnih bremenih, ki tarajo posebno letos ne samo našega

kmeta, ampak tudi obrtnika in delavca. Na podlagi odredb sedanje vlade je kazal zborovalcem oni blagoslov, katerega so prinesli samostojni po 28. novembru našem ljudstvu. Sedanje ministristvo, v katerem sedi poslanec Samostojne kmeijske stranke, mesar Pucelj in liberalni advokat dr. Kukovec je podražilo tobak, podražilo druge življenske potrebščine, predpisalo višji zemljiški davek, višji vinski davek, višji desetek, višjo carino za ljudske potrebščine, obdačuje sedaj celo osebne vozove itd. Blagoslova pa pri državnem gospodarstvu ne more biti, ker vlada podkupuje Turke, samostojne in socijaldemokrate s sto in sto milijoni našega davčnega denarja. Za Sokole, za prešerna polovanja ministrov, za mesina gledališča ima sedanja vlada milijone in milijone našega denarja, dočim hodijo ubogi otroci naših delavcev in viničarjev gladni in raztrgani okoli. Kmet in obrtnik pa stokača pod silno težo novih davkov in bremen. Tako ne sme iti dalje! Za Veseljnikom je govoril tajnik Zebot o naši politični organizaciji. Predlagal je naslednje resolucije, ki so bile brez ugovora „prejete“:

1. Zborovalci odobravajo politiko Jugoslovanskega kluba, izrekajo klubu in voditelju dr. Korošcu zahvalo in zaupanje.
2. Zahtevamo revizijo ustave, da se slovenskim pokrajinam zagigura obširna samouprava.
3. Odločno zahtevamo verskonpravno vzgojo, odklanjamo sokolizacijo našega šolstva ter zahtevamo črtanje kancelaragrafa in drugih v ustavi proti svobodi kat. Cerkve naperjenih točk.
4. Ugovarjamo proti kršenju ravnokar vsiljene ustave. Od vlade zahtevamo, da nam vrne prituistavno odvzeto osebno svobodo, da se odpravijo nepotrebne sitnosti in sekature pri polovanju po domačih krajih.
5. Zahtevamo carine prost izvoz živine, za katero primanjkuje živinorejcem potrebne krme.

Ustanovitev Zupanske zveze.

Za sodna okraje: Ljutomer, Ormož, Gor. Radgona, Ptuj, Slov. Bistrica, Marenberk, Sv. Lenart in Maribor se je ustanovila ta dan okrožna organizacija Slov. županske zveze. O ciljih in namenih te zveze sta govorila narodna poslanca Stanonik iz Ljubljane in Kranjc iz Pirešice.

Za predsednika okrožnega odbora Zupanske zveze je bil izvoljen mladi župan Ivan Urbas iz Slemenca pri Mariboru. Za odbornike: za okraj Ljutomer: Jakob Stuhec, župan v Starinovivasi; Ormož: Andraž Bedjančič, žu-

pan v Obrežu; Gornja Radgona: Fr. Santič, župan v Čresnjevcih; Ptuj: S. Medved, župan v Cirkovec; Sl. Bistrica: Pavel Safošnik, župan, Spodn. Novavas; Marenberk: Luka Držečnik, župan, Orlica pri Ribnici; Sv. Lenart: V. Klemenčič, župan v Sv. Trojici; Maribor: Stanko Hauptman, župan v Ročpohu; Alojzij Zupanič, podžupan v Jarenini; Jakob Florjandič, župan pri Sv. Miklavžu; Janez Juršič, župan v Bistrici pri Rušah; mesto Maribor: dr. Josip Leskovar, mestni svetovalec. V okrajni odbor Zupanske zveze za sodni okraj Maribor so bili izvoljeni župani, oziroma svetovaleci: St. Hauptman, Ivo Urbas, Ivan Dreisiebner, L. Fluber, France Pišek ml., Mirosl. Očkarl, Jakob Florjandič, Ignac Thaler, Maks Lamprecht, Anton Vernik, Aniči Krapež in dr. K. Verstovšek.

Ob koncu zborovanja so pristni zborovalci našem voditelju dr. Korošcu prisrčne ovacije.

Samostojni „blagoslov“ za davkoplačevalce.

Naši samostojni poslanci tako radi obesijo na veliki zvon vse obljube, katere jim je že dal finančni minister, skrbno pa zamolčijo, da finančni minister ne objavlja samo finančnih dobrot, ampak pritiska na davkoplačevalce na tako nečuvven način, kot v nobeni drugi državi.

Ravno v „blaženi“ dobi, ko nas vladajo iz Beograda samostojni in demokratje, je zagledali luč sveta nova naredba o nagradi finančnih uradnikov in drugih uslužbencev za pobiranje davkov in je prinesel to samostojno demokrasko naredba „Uradni list“ št. 103.

Finančni minister in tovariš samostojnega ministra Pucelja bo delil po tej novi naredbi posebne nagrade vsem onim, ki se bodo odlikovali pri odmeri in pobiranju davkov. Po procentih bodo nagradeni vsi oni davčni uslužbenici, ki bodo izsilili iz žepov davkoplačevalcev tekom enega leta 60% odmerjenega in predpisanega davka. Davčni pandurji, ki se bodo odlikovali pri izžemanju davkov bodo prejeli:

- 1% od svote pobranega davka od 60 do 70%.
- 2% od svote pobranega davka od 70 do 80%.
- 3% od svote pobranega davka od 80 do 90%.
- 4% od svote pobranega davka od 90 do 100%.

Ako pa bodo davčni iztirjevalci zadeli na posebne težkoče pri davko-

plačevalcih, bo finančni minister povečal nagrade davčnim pandurjem.

Cela Slovenija že dolgo časa ječ pod neznosnim davčnim vijakom in od sedaj znanprej, ko bodo davki še višji, pa bodo nagradjeni iz žepov davkoplačevalcev oni, ki bodo odmerjali in iztirjevali davke. Sedaj si pač lahko mislimo, kako bodo začele postopati z ubogim kmetiskim ljudstvom davčne oblasti, ki se bodo pač potrudile, da si prislužijo nagrade, katere jim ponuja finančni minister in tovariš Puceljev. Naši kmetje davkoplačevalci pa si naj zapomnijo, da je bila izdana naredba o nagradi davčnih iztirjevalcev v oni žalostni dobi, ko so bili davki že neznosni, v letu, ko je kmetu pobrala suša poljske pridelke in ko so vladali Slovenijo v Ljubljani in celo kraljevino v Beogradu samostojni v objemu z demokrati.

V Slov. Bistrici bo 11. septem. velik ljudski shod!

za cel slovenjebistriški okraj združen z ustanovitvijo „Zupanske zveze“. Ob pol 8. uri (po opravlilu) tabor na prostem. Govorijo naši poslanci. Torej vse 11. septembra v Slov. Bistrici!

Slov. kmetaka zveza.

Obljube ministra Pucelja.

V 35. št. „Kmetijskega lista“ je obetodanjeno neko beograjsko poročilo, po katerem se je minister Pucelj baje zopet enkrat prav toplo zavzel za kmetске krize in težave. Poročilo pravi, da je poljedeljski minister Pucelj izvedel obširno revizijo naredb o kreditih za kmete in kmetijske zadruge. Sedaj, ko je ta naredba dobil Pucelj v svoje obsežne prste, naredba odgovarja — vsaj „Kmet. list“ je tega mnenja — zahtevam in potrebam (!) kmetškega ljudstva, Obljubljeni, toda samo obljubljeni krediti vsezmožnega ministra Pucelja se bodo porazdelili na tale način: „1. 20 milijonov dinarjev za podporo kmetom in vasem, ki so trpele škodo vsled povodnji ali vsled požarov; 2. 50 milijonov dinarjev kot posojilo v kmetijskih zadruzah organiziranim (v „Ekonomu“ n. pr. op. ur.) kmetom in 3. 50 milijonov dinarjev kot posojilo neorganiziranim kmetom. Posojila se izdajo pod zelo ugodnimi pogoji“. Tako piše „Kmetijski list“ od dne 1. septembra leta 1921.

Nam pa velikopotezne obljube poljedeljskega ministra nočejo v glavo. Osebiti za to ne, ker jih samostojni tintomazi okoli Mrmočevega evangelija uporabljajo v hujskajoče svrha in pravijo: „Tako dela pravi

Zaklad na otoku.

iz angleškega prevedel Paulus.

(Dalje.)

Vse mostvo je bilo zbrano na krovu spređaj. Megla se je dvignila ob enem z mesecem in nam razkrila dvoje nizkih gričev, ki sta ležala doli na jugozapadnem obzorju, kakor dve milji narazen. Zadaž za njima se je dvigal tretji, višji grič, njegov vrh je še bil zavrt v meglo. Vsi trije so bili strmi in koničasti.

Toliko sem videl prvi hip kakor v sanjah. Nisem se še zdramil in strahu in groze, ki sem jo preživel v sodu pred par minutami.

Kapitan Smollett je zapovedal, povelja se zadonela in „Hispaniola“ se je zasukala za nekaj točk bliže k vetru in jadrala v taki smeri, da smo se bližali otoku na njegovi vzhodni strani.

„Sedaj pa, možje“, je rekel kapitan Smollett, ko je bilo vse izvršeno, „povejte mi, kdo izmed vas je že kdaj videl ta-le otok?“

„Jaz!“ se je oglasil Silver. „Na neki trgovski ladiji sem bil kuhar in

vodo je naložila na tem-le otoku.“

„Pristanišče je na jugu, za malim otočićem, mistim“, je vprašal kapitan Smollett.

„Da, gospod! Otok kosterjaka ga imenujejo. Tukaj je bilo nekaj glavno skrivališče pomorskih roparjev. Na krovu smo imeli moža, poznal je vsa imena, ki so jih dajali gričem in zalivom. Tisti-le severni grič se imenuje grič spređnjega jadrnika. Trije taki griči namreč potekajo drug za drugim proti jugu, grič spređnjega, glavnega in srednjega jadrnika, gospod! Glavnega — tistega visokega, ki je v meglo zavrt, so navadno imenovali tuđi „Daljnogled“, ker je stala na njem straža, kadar so doli v zalivu snažili svojo ladjo. Kajti tukaj v tem skrivališču so snažili svojo ladjo, ako dovolite, da to povem, gospod!“

„Imam tu-le nekak zemljevid“, je rekel kapitan Smollett, „poglejte, ako se strinja s tem, kar veste vi!“

Oči so gorele Dolgemu Johnu, ko je vzel zemljevid v roke. Toda koj po prvem pogledu na papir je stopilo razočaranje na njegovo lice.

Zemljevid ni bil tisti, kismo ga našli v Billovem voščnem platnu, temveč le posnetek, natančen posnetek ris-

be, imen in višinskih označb — izpuščeni pa so bili rdeči križi in tudi prpom o zakladu ni bilo na njem.

Hudo je bilo njegovo razočaranje, pa Silver je imel samega sebe dobro v oblasti, premagal se je in mirno rekel:

„Da, gospod! To je naš otok, in se zelo točno je narisal! — Čudno! Kdo bi ga neki bil narisal? Roparji tega niso bili zmožni, mistim! — Ah, tu-le je „Sidrišče kapitana Kidd.“ — Prav tako mi ga je imenoval moj tovariš na trgovski ladji. Močen morskiki tok teče krog južnega otokovega rta in se obrne potem proti severu na zapadno stran otokovo. Cisto prav ste storili, gospod, da ste obrnili ladjo bolj proti vetru in jo prisukali k vzhodni strani otokovi! Cisto prav pravim, ako mislite namreč tukaj pristati, naložite vodo in ladjo osnažite. Sicer pa je za take namene ta-le otok zares najboljši prostor v teh vodah!“

„Hvala, moj mož“, je rekel kapitan, „dam vas še poklicati, da nam kaj svetujete. Lahko odstopite!“

Čudil sem se, s koliko hladnokrvnosjo je razkladal Dolgi John svoje znanje o otoku in priznam vam, da se sem prestrašil, ko se mi je neadoma

približal. Seveda ni mogel vedeti, da sem slišal v jabolčnem sodu vse njegove puñtarske razgovore s tovariši, toda njegova hinavščina, nasilnost in brezsrčnost mi je poglala tak strah po kosteh, da sem se nehote stresel, ko mi je položil roko na ramo.

„Ej“, je dejal, „prijazen prostorček za takega fanta, ta-le otoček! Sli bodede na suho, kopali se bodede, plazili po dravju, levili divje koze in plezali po gričih, kot da ste tudi sami divja koza. Se na svojo leseno nogo bi pozabil, če bi vas gledal! Ej, veselo je, če je človek mlad in ima še vseh deset prstov! Prav zares da! — Če hočete nekoliko pogledati po otoku, Kar staremu Johnu povejte, pa vam boče pripravil južino, da jo vzamete seboj na sprehod!“

Nad vse prijazno mi je potrepil po rami, prijel za bergljo in odšel pod krov.

Kapitan Smollett, graščak in doktor Livesey so stali na zadnjem krovu in se pogovarjali.

Dalje prihodnjič

ljudeški zastopnik za kmeta. — Kaj pravilo na to, klerikalni bujskači in križarji?"

Mi pa odgovarjamo kratko in jedrnato. Obljube g. Puolje se nikdar ne bodo izpolnile, ker je Pucelj tudi kot minister navezan na dobro voljo srbskega finančnega ministra, ki se spominja naše Slovenije samo takrat, kadar potrebuje denar njenih davkoplačevalcev, ne vidi je pa takrat, kadar naj bi pomagal. Samostojni minister naj rajši ne govori toliko o 50 in 20 milijonskih postavkah, katerih naša Slovenija ne bo deležna. Bilo bi veliko boljše, da nam g. minister raztolmači "potrebo" visokih davkov. G. Pucelj nam tudi ni povedal, iz kakšnih razlogov da je vlada s prvim septembrom zvišala razne pristojbine, takse in tarife. Kaj nas brižajo njegove velikopotezne obljube, ki se nikdar ne bodo izpolnile. Kaj nam pomagajo krediti, ki so v prvi vrsti namenjeni za Srbijo in druge pokrajine? Visoki davki, takse, tarife, in druga bremena kričijo do neba. Prepričani smo, da bo prišel dan, ko bo dolejški mesar slovenskemu ljudstvu predlagal račune svojega profiljudskega delovanja.

Potne izkaznice.

Naša demokrasko-samostojna beograjska vlada je obremenila potrpežljivost našega ljudstva z nevdržno načinom potnih izkaznic. Za vsak prestop mej domače občine se zahteva potna izkaznica in baš radi nepotrebne uvedbe demokrasko-samostojnih potnih izkaznic je zavladala nepopisna nevolja med našim kmetiskim ljudstvom. V očigled tej upravičeni ljudski nevolji radi upeljave potnih izkaznic se je obrnil poslanec dr. Hohnjec v imenu Kmetске zveze in Ljudske stranke 14. avgusta na notranjega ministra Svetozarja Pribičevića z naslednjo interpelacijo:

Nekako pred 14 dnevi je izšla odredba ministrstva za notranje zadeve, koja je predpisala izkaznice za potovanje v tuzemstvu. Vsaka oseba brez izjeme, tako je velevala naredba, mora za vsako potovanje iz enega kraja v drugi kraj imeti posebno potno dovoljenje. Ko je prebivalstvo doznalo to naredbo, se ga je polotila velika in upravičena nevolja. Zaradi par oseb, ki so osumljene komunističnih, prevratnih ali protidržavnih stremeljenj, vendar ne gre vse ljudstvo v državi postaviti pod policijsko in žandarstvo kontrolno. Državna oblast ima dovolj varnostnih organov, da nadzorujejo sumljive osebe, nima pa pravice brez zadostnih, tehničnih razlogov razburjati in mučiti vse potujoče občinstvo. Kljub temu, da so nekateri časniki pomirjali ljudi, češ, da ta naredba v Sloveniji ne stopi v veljavo, dokler se ne objavi in pojasni v ljubljanskem "Uradnem listu", se je naredba začela izvajati tudi v slovenski pokrajini. Ne županstva na deželi, ne potniki niso bili obveščeni o tem, da se, in kakšne legitimacije se zahtevajo. Policijski predstojniki so začeli postopati samovoljno in svojevoljno. Dne 9. avgusta sta v vlak Cakovce-Maribor prišla žandarja ter zahtevala od potnikov legitimacije. Kdor ni imel potne izkaznice, je bil neusmiljeno postavljen na zrak. Nekaj potnikov, ki so plačali celo vožnjo, je moralo iz vagonov v Maribor Nedeji, nekaj v Moškanjih itd. Ko so ostali potniki iz vlaka Cakovce-Maribor izstopili na mariborski postaji, se jim je reklo, da se bo naredba začela izvajati šele 10. avgusta, ljudje pa so bili pognani iz vlaka že 9. avgusta. Slični slučaji so se dogodili tudi drugod. V neslužbenih časnikih k tej naredbi objavljeno "službeno tolmačenje" hoče celo stvar nekoliko omiliti s tem, da proglašajo kot zadostno legitimacijo, staro ne nad leto dni, opremljeno s fotografijo, ali s fotografijo opremljen potni list, potrjen po 20. juliju 1921, ali posebne potne izkaznice itd. V istini pa povzročajo tudi tako "tolmačena" naredba potujočemu občinstvu veliko neprijetnosti, zaprek in težav. Ljudje so zelo nevoljni, ker imajo vsled naredbe nepotrebne stroške in pota, ker s čakanjem na izkaznice izgubljajo veliko časa, ne morejo pravočasno odpotovati, dosepejo dostikrat prekasno, po nepotrebem trošijo denar, imajo izgube pri trgovanju in drugih poslih itd.

Ministrstvo naj pomisli, da je neupravičeno in zato tudi neumestno brez zadostnih razlogov delati državljano neprilike, jih dražiti in mučiti, jim delati nepotrebne stroške. Mesto, da bi ministrstvo bilo sledilo dobremu vzgledu Zveze narodov, ki je na posebni konferenci zahtevala velike olajšave za potovanja iz ene države v drugo ter za ta svoja olajševalna določila že tudi dobila privoljenje večine evropskih držav, pa dela lastnim državljanom za potovanje v lastni državi zapreke, potežkoče in ovire.

Vprašam torej g. ministra za notranje zadeve, ali je voljan takoj ukiniti to neumestno in nepotrebno naredbo?

Politični ogled.

Kraljevina SHS. Beograjsko politično gibanje miruje. Ministrski predsednik Pašić odpotuje v Pariz li kralju Aleksandru, da mu bode poročal, koliko smo zopet izgubili na ozemlju v zadnjem času. Tri ministri si ogledujejo ljubljanski sem, beograjsko ministrsko poslopje menda čuva in straži edini Pribičević. Sedaj se menda ne bo niti ministrskih sej, dokler se ne vrne večina ministrcev zopet v Beograd.

Avstrijska vojska je začela z vojaštvom zasedati prvi del Zapadne Ogrske, katerega jej je prisodila mirovna pogodba. V drugi del tega ozemlja se še ne upajo Avstrijci, ker je še tamkaj madžarsko vojaštvo. Medzavezniška komisija bo skušala Madžare prepovoriti, da bodo izročili tudi ta drugi del Zapadne Ogrske mirni in potem Avstriji.

Francoška Briandova vlada se pripravlja na odstop, ker nameravajo preosnovati ministrski kabinet in vzpostaviti novega finančnega ministra.

Grško-turško vojno še vedno nadaljujejo, vendar nam manjkajo v zadnjem času verjetni podatki, kdo zmaga in kdo je topen. Po turških poročilih so zmagovalci Turki, po grški pa grške čete.

Tedenske novice.

Pri Sv. Mariji na Hoecu, združnici nadžupnije Sv. Martin pri Slovenjgradu, se vrši dne 8. t. m., na Marijin praznik velik mladinski tabor. Tabor bo manifestacija katoliške mladine slovenjgraškega okraja. Vabljeno so vsi, posebno mladina, k prav obilni udeležbi!

Shod Slov. ljudske stranke pri Sv. Križu na Murskem polju se je obnesel na vse pričakovanje dobro. Shoda se je udeležilo toliko odličnih pristašev SLS iz ljutomerskega in iz gornjeradganskega okraja, da velika dvorana vseh udeležencev ni mogla obseči. Shodu je predsedoval starosta na ših somišljenikov g. Slane, govorili so narodni poslanci Stanonik iz Kranjske, Roškar in Pušenjak ter tajnik Zebot. Shod je trajal od 3. do pol 7. ure zvečer. Ljudstvo je v posebnih resolucijah izrazilo popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu, posebno pa načelniku dr. Korošcu v borbi za slovensko avtonomijo. Ljudstvo je ogorče no obsodilo izdajstvo Samostojne kmetijske stranke glede slovenske avtonomije in novih ljudskih bremen. — Shod je pokazal, da je naša lepa Prelekija v ogromni večini v taboru Slovenske ljudske stranke.

Razmere pa, razmere ... Slovenski demokrati so se pred in po volitvah z vsemi štirimi branili avtonomije, češ, da potem slovenski razumniki, kakor učitelji, profesorji, uradniki itd. ne bodo v srbskih pokrajinah dobili služb. Sedaj pa avtonomije ni in vlada nastavlja po Južni Srbiji — ruske učitelje, katoliške učitelje po Banatu pa zatira. — Isto je z vojsko: Vojni minister je v proračunu zahteval za vojne izdatke celih — 10 milijard dinarjev. Mislili smo, da bo to velikansko svoto, ki je daleč pretirana, uporabil za izpopolnitev naše armade, pa smo se zmotili. V vojno službo so vzeli ogromno število ruskih vojakov-beguncov, tehnikov, vojaških uradnikov itd. in te je treba izdrževati. Kam naj vodi to gospodarstvo, če bodo sprejemali v službe begunce iz vseh delov sveta? — Ruski Wranglovi bodo sedaj stražili naše meje napram

Madžarom in Albancem. Uporabljali jih bodo tudi proti vojaškim dezerterskem v Južni Srbiji. Sedaj se pa vprašajmo: Čemu potem toliko našega vojaštva, ako si z njim ne moremo zavarovati naših mej? Davčni vijak pritiska najbolj ravno vsled vedno večjih zahtev višjih oficirjev, ki nimajo smisla za pravo državno gospodarstvo. Naši poslanci so se vedno branili visokim vojaškim postavkam v proračunu, toda kaj pomaga, če pa kimajo z vojnim ministrom paši demokratije in samostojni.

Zakaj bodo uporabljali državno posojilo? Beograjski list "Trgovinski glasnik", glasilo srbskih velebogatašev, piše dne 27. avgusta, da bo vlada uporabila novo 500 milijonsko državno posojilo za obnovitev obstoječih železničnih prog in za osvojitve glavne proge Zagreb—Beograd—Caribrod ozir. Djevdjelija. Posamezne postavke se glasijo: 1. Za vpostavitve prometna na progi Zagreb—Beograd 4 milijone dinarjev. 2. Nabava železniških pragov in drugega materiala 32 milijonov dinarjev. 3. Zgradba tovarne za brikete 20 milijonov dinarjev. 4. Zgradba osrednjega skladišča v Bagajnici 4 milijone dinarjev. 5. Transport žel. tračnic 1 milijon 600.000 din. 6. Nabava materiala za bosanske železnice 1 milijon 670.000 dinarjev. 7. Popravila lokomotiv in vagonov 34 milijonov. 8. Vodne postaje vNovski, Vinkovcih, Somboru, Indiji in Veliki Kikindi 8 milijonov dinarjev. 9. Nabava lokomotiv in vagonov za ozkotirne železnice 15 milijonov dinarjev. 10. Razširjenje in zgradba delavnic v Zagrebu, Bečkereku, Nišu in Sarajevu 12 milijonov dinarjev. 11. Delavnica v Ljubljani 5 milijonov dinarjev. 12. Gradba stanovanj pri oblastnih direkcijah 4 milijone 730.000 dinarjev. 13. Zgradba za nadzorstvo v Ljubljani 12 milijonov dinarjev. 14. Razširjenje skladišč 5 milijonov. 15. Vzpostavitev izogibalnic na glavni progi Zagreb—Beograd—Niš—Djevdjelija itd. 40 milijonov dinarjev. Vse to znaša 200 milijonov dinarjev in preostane še 300 milijonov. Kam jih bo vlada vtaknila? Naše poslance opozarjamo na to dejstvo, da bodo zahtevali natančno polaganje računov.

Muslimani za avtonomijo. Muslimanski narodni poslanec dr. Džafer Kulenović, kateri je izstopil kot prepričan pristaš avtonomistične ureditve naše države iz Jugoslov. Muslim. kluba, je priredil pred par dnevi v svojem volilnem okraju veliko politično zborovanje, katerega se je udeležilo čez 1500 volilcev. Po njegovem poročilu so volilci stavili resolucijo, v kateri odobravajo njegovo edino pravilno vernost avtonomističnemu programu, na katerega podlagi je bil izvoljen za poslanca. Sedaj že muslimanski volilci uvidevajo, kako jih je večina poslancev njihovega kluba dovedla s centralizmom v gospodarstvo in kulturno-politično odvisnost in nesvobodo.

Od Sv. Jurija na Pesnici izveemo o "siljanem" shodu samostojnega Schnuderja in Dobnika dne 14. avg. tele zanimivosti: med ovenčanimi stavolci z samostojnimi napisi je sprejela muzika auto govornikov. Nad 4 ure so mučili dobra dva ducata poslušalcev z dečo vred. Eden govornik je zopet vedel povedati, da samostojna ni zoper vero; zato sta pa Schnuder in Robnik, ta slavni šentjurski solnik in nadstrankar, ki je zborovanje vodil, odprla vse zatvornice svoje zgovornosti, da kar najbolj osmešita vero in pobožnega kmeta pa svetega Izidorja itd., kakor to štajercijanci in samostojneži tako dobro znajo. Prejšnji dan je Robnik menda celo pouk v šoli opustil, da je mogel vse kar najlepše pripraviti. Zato pa ga je doletelo tudi odlikovanje, kot do danes še nikogar v SHS: dal se je izvoliti za "častnega člana samostojne"! K temu odlikovanju tako odličnega značaja in "narodnega delaveca", kakor je gosp. Robnik, seveda iz srca čestitamo i njemu i SHS! — Če se omenimo, da je samostojni auto med shodom zvaljal šentjurske samostojne "dame" skupaj na ples, smo vse povedali.

Policijska ura za gostilne. — Bivša liberalno-samostojna dež. vlada je to poletje nenadno zopet podaljšala policijsko uro tudi po deželi celo do 11. ure. Bog ne daj, da bi bila vlada je storila na ljube svojim dragim so-

mišljenikom, raznim proti-klerskim birtom in Snopsarjem, marveč je to ukrenila le iz gole ljubezni do naroda in v goreči skrbi za socialno in gospodarsko dobrobit ljudstva! In vendar naša neslabostojna pamet te skrbi in ljubezni ne razume, marveč pravi: mogoče, da je to nekoliko upravičeno po mestih, kjer se ljudje pozno vračajo z izprehodov, in po kolodvorskih restavracijah; a kjer so drugod na deželi ljudje čez 9. uro v gostilni, je gotovo čez potrebo in torej — zlo! Nedavno sem videl, da so se v nedeljo ob 5. uri popoldne v dveh sosednih krčmah pretepali. Vse v narodov blagor! Tudi samostojni žegen!

Samovolja mesarjev. Iz Sentlji v Slov. gor. nam poročajo, da mesarji v tamkajšnji okolici, se vedno prodajajo meso po 20 K, čeprav se v Mariboru prodaja isto meso po 14 do 16 K. Čudimo se, da oblasti ne posežejo vmes, saj je vendar znano, da kupujejo ti mesarji živino po 7 do 8 K za 1 kg žive teže. Upajmo, da bo okrajno glavarstvo napravilo postopanju in samovolji okoliških mesarjev potreben — konec.

Pričetek šolskega leta v Mariboru. Na mariborski državni gimnaziji se bodo vršili vsi ponavljalni izpiti za preteklo šolsko leto dne 10. sept. od 8. ure naprej. Sprejemni izpiti za prvi razred se bodo vršili dne 12. septembra od 10. ure dalje. K sprejemnim izpitom se je priglasiti s krstnim listom in s spričevalom zadnjega šolskega leta do 11. septembra na ravnateljstvo zavoda. Tudi na dan izpita od 8. do 9. ure se še sprejemajo priglasila. Dodatni izpiti privatistov in obolevlih se vršijo dne 12. septembra od 9. ure dalje. Vpisovanje bivših in novih gimnazijcev za razrede od 2. do 8. se vrši dne 13. septembra od 10. ure dalje. Ob 12. uri tega dne se redni sprejem zaključil. Dne 14. septembra se prične redni šolski pouk. — Na državnem moškem učiteljsku v Mariboru se vrši vpisovanje bivših učencev vadičnice ter gojencev in gojenk letnikov v pondeljek, dne 12. septembra dopoldne. Na novo vstopivši se naj zglašajo dne 12. septembra popoldne. Gojenci in gojenke se bodo sprejemale samo v 3. in 4. letnik. Bivši učenci in gojenci ter gojenke naj prinesejo k vpisovanju zadnje šolske spričevalo, nanovo vstopivši pa krstni list in zadnje šolske spričevalo z odhodnico. — Na državni dvorazredni trgovski šoli v Mariboru se pričnejo prijave za vstop v I. deški letnik sprejemati najpozneje do 10. septembra. Za deškiški oddelek I. letnika se novih prijav ne bo sprejemalo. Dne 12. septembra se začnejo sprejemati in ponavljalni izpiti. Dan 14. septembra je reden šolski dan. Opozarjamo, da sta ptujška in celjska gimnazija realni gimnaziji, na katerih se poučuje grščina, ki je potrebna vsem tistim, ki hočejo postati duhovniki in zdravniki.

Pričetek šolskega leta v Mariboru. Vpisovanje na državnem ženskem učiteljsku v Mariboru se vrši za I. in II. letnik dne 12. septembra od 8. do 12. ure v poslopju na Zrinškem trgu št. 1. — Vpisovanje na deški meščanski šoli bo dne 11. 12. in 13. septembra vselej od 8. do 12. ure. Dne 12. in 13. septembra pa po potrebi od 14. do 16. ure.

Na državni realni gimnaziji v Ptuj se bodo vršili sprejemni izpiti dne 11. septembra t. l. od 9. do 11. ure. Sprejemni ponavljalni in naknadni izpiti pa dne 12. septembra ob 8. uri. Vpisovanje novih učencev dne 12. septembra od 10. do 11. ure, vpisovanja starih učencev dne 13. septembra od 10. do 11. ure. Sprejem novih učencev v III. razred je omejen.

Na drž. realni gimnaziji v Celju se vrše sprejemni izpiti za I. razred v torek, 13. t. m. ob 8. uri zjutraj; vpisovanje v II.—VIII. razred v torek od 9.—12. ure dopoldne; ponavljalni in dodatni izpiti 12. 13. septembra. Dne 14. septembra je ob 8. uri sv. maša, 15. septembra se prične redni pouk.

Čudno gospodarstvo. Iz Hoč nam pišejo: Pri nas se je pričelo v zadnjem času nekoliko bolj gospodarsko delati. In to je bil zadnji čas. Od povsod namreč slišimo, in v raznih časopisih beremo, kako velikega pomenu je elektrika. Vsi se še dobro spominjamo, kako se je v prejšnjem kranj-